

آیین‌نامه تشکیل شورا و مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت

مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری

به منظور ارتقای کیفیت نظام آموزش عالی و تحقق اهداف تعیین شده در ماده ۲ آیین‌نامه نظام نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۹۵/۹/۱ وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و در راستای عمل به بند "ه" ماده ۴ آیین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری مصوب جلسه ۶۸۲۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی، همچنین به منظور ایجاد وحدت رویه در حوزه اجرای فرایندهای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری این آیین‌نامه مشتمل بر مفاد زیر مبنای عمل خواهد بود.

ماده (۱) تعاریف و اصطلاحات

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مرکز: مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسه: هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری (اعم از دولتی و غیردولتی) که براساس مجوز شورای گسترش آموزش عالی فعالیت می‌کنند.

شورا: شورای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه

مدیریت: مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه

ماده (۲) اهداف

۱-۲) تحلیل نظام‌مند و راهبردی رسالت، اهداف و عملکرد مؤسسه با شناسایی نقاط قوت و ضعف و فرصتها و چالشها

۲-۲) نهادینه کردن و اشاعه فرهنگ نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت در مؤسسه

۳-۲) ارتقای کیفیت مؤلفه‌های دروندادی، فرایندی و بروندادی مؤسسه

۴-۲) نهادینه کردن ارزیابی درونی در راستای کسب آمادگی برای ارزیابی بیرونی

۵-۲) افزایش بهره‌وری با استفاده از فرایند نظام‌مند نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه

۶-۲) ایجاد وحدت رویه در امر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت در همه حوزه‌های عملکردی مؤسسه

۷-۲) تقویت زمینه‌های پاسخگویی مؤسسه به ذی‌نفعان داخلی و بیرونی

۸-۲) ارتقا و تضمین کیفیت نظام‌مند مؤسسه از طریق بررسی و مقایسه وضعیت موجود با استانداردهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی

ماده ۳) ارکان

- ۱-۳) شورای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه
- ۲-۳) مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه
- ۳-۳) کارگروه‌های تخصصی

ماده ۴) شورای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه

۱-۴) ترکیب

- ۱-۱-۴) رئیس مؤسسه (رئیس شورا)
 - ۲-۱-۴) معاونان مؤسسه (یکی از معاونان آموزشی یا پژوهشی و یا فناوری مؤسسه به عنوان نایب رئیس شورا با انتخاب رئیس)
 - ۳-۱-۴) مدیر نظارت و ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه (دبیر شورا)
 - ۴-۱-۴) ۳ تا ۵ نفر از اعضای هیأت علمی صاحب‌نظر و دارای تجربه مرتبط
- تبصره ۱)** اعضای حقیقی شورا با پیشنهاد مدیر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه و حکم رئیس مؤسسه منصوب می‌شوند و مدت عضویت آنها دو سال و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.
- تبصره ۲)** شورا می‌تواند حسب مورد و در صورت لزوم از اشخاص مطلع و ذی صلاح بدون حق رأی برای شرکت در جلسات دعوت نماید.

۲-۴) رسمیت جلسات و مصوبات شورا

- ۱-۲-۴) جلسات شورا با حضور حداقل دو سوم اعضاء و به شرط حضور رئیس یا نایب رئیس شورا رسمیت می‌یابد.
- ۲-۲-۴) مصوبات شورا با آرای بیش از نصف اعضای حاضر، معتبر و با ابلاغ رئیس مؤسسه لازم الاجرا است.
- ۳-۲-۴) شورا حداقل یکبار در ماه تشکیل جلسه می‌دهد و در صورت لزوم با درخواست مدیر و موافقت رئیس مؤسسه جلسه فوق‌العاده تشکیل می‌شود.

تبصره ۳) ابلاغ، پیگیری و ارائه گزارش از میزان تحقق اجرای مصوبات شورا به عهده دبیر شورا است.

تبصره ۴) دبیر شورا، مسئولیت بررسی درخواستها، اولویت‌بندی موضوعات، تهیه برنامه زمانی برای تشکیل جلسات شورا، هماهنگی گروه‌های تخصصی، تنظیم دستور جلسات با هماهنگی رئیس شورا، ابلاغ مصوبات و ثبت و ضبط سوابق مربوط را بر عهده دارد.

۳-۴) وظایف و اختیارات شورا

وظایف و اختیارات شورا در دو بخش مشترک و اختصاصی برای مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری تنظیم شده است:

۴-۳-۱) وظایف و اختیارات مشترک شورا در مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری

۱. هدایت و راهبری فعالیت‌های نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت و ارائه پیشنهادها به رئیس مؤسسه
۲. بررسی و تصویب طرح‌های پیشنهادی مربوط به نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه
۳. ارائه پیشنهادات لازم در زمینه فراهم آوردن منابع و امکانات مناسب برای انجام بهینه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت به رئیس مؤسسه
۴. تنظیم و تصویب دستورالعمل‌های داخلی مرتبط با اجرای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه

۴-۳-۲) وظایف و اختیارات اختصاصی شورا در مؤسسه‌های آموزش عالی

۱. گزارش‌های نظارت و ارزیابی معاونت‌ها، دانشکده‌ها، واحدها و گروه‌های کاری مؤسسه و ارائه آن به بخش‌های مربوط به منظور تغییر، اصلاح و تدوین برنامه‌های بهبود کیفیت
۲. بررسی و ارزیابی طرح‌ها و سیاست‌های راهبردی، توسعه رشته‌ها، جذب هیأت علمی و نیروی انسانی، پذیرش و تعیین ظرفیت دانشجو، ایجاد و گسترش گروه‌های آموزشی و ارتقای سطح واحدهای مؤسسه برای طرح و تصویب نهایی در شورای مؤسسه (شورای دانشگاه)

۴-۳-۳) وظایف و اختیارات مشترک شورا در مؤسسه پژوهشی و فناوری

۱. بررسی و تصویب گزارش‌های نظارت و ارزیابی مؤسسه‌های پژوهشی و فناوری مؤسسه (از جمله پژوهشکده‌ها، مراکز رشد واحدهای فناوری، پارک‌های علم و فناوری، مراکز نوآوری، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های تخصصی، شتاب دهنده‌ها، فن‌بازارها و سایر واحدهای تخصصی و گروه‌های کاری) و ارائه آن به بخش‌های مربوط به منظور تغییر، اصلاح و تدوین برنامه‌های بهبود کیفیت
۲. بررسی و ارزیابی گزارش‌های فنی و اقتصادی طرح‌ها و پروژه‌های پژوهشی و فناوری ارائه شده توسط متقاضیان حقیقی و حقوقی و ارائه نتایج به واحد ذی‌ربط
۳. بررسی و ارزیابی عملکرد واحدهای فناوری و تأیید مراحل رشد آنها برای ارائه به واحد ذی‌ربط

ماده ۵) مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت

۵-۱) **تشکیلات و منابع مدیریت:** حداقل ترکیب نیروی انسانی موردنیاز مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت برای بررسی و تصویب در هیأت امنای مؤسسه به صورت زیر است:

- سطح ۱ تشکیلاتی (مدیر- معاون مدیر، کارشناس مسئول، ۴ نفر کارشناس و متصدی دفتر)
- سطح ۲ تشکیلاتی (مدیر- کارشناس مسئول، ۲ نفر کارشناس و متصدی دفتر)
- سطح ۳ تشکیلاتی (مدیر- ۲ نفر کارشناس و متصدی دفتر)

تبصره ۵) در صورتی که سطح تشکیلاتی مؤسسه‌های پژوهشی و فناوری در سطوح مذکور قرار نگیرد می‌تواند با یک مدیر/رئیس و در صورت امکان حداقل یک کارشناس به فعالیت بپردازد.

تبصره ۶) دانشگاه‌های پیام نور، علمی-کاربردی، فرهنگیان و فنی حرفه‌ای که نیازمند ساختار تفصیلی بیشتری برای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت هستند، می‌توانند ساختار مدیریتی متناسب با شرایط دانشگاه ایجاد نمایند.

۵-۱-۱) مدیر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت از میان اعضای هیأت علمی و یا کارشناسان متخصص مؤسسه، با انتخاب شورای مؤسسه و به حکم رئیس، منصوب می‌گردد.

۵-۱-۲) شرایط احراز زیر برای انتخاب مدیر ملاک عمل قرار گیرد:

الف: دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی

- حتی الامکان برخوردار از صلاحیت حرفه‌ای در حوزه نظارت و ارزیابی
- حداقل دارای ۴ سال تجربه مرتبط در دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی
- حداقل دارای مرتبه استادیاری برای اعضای هیأت علمی
- برخورداری از ارزشیابی مطلوب آموزشی و پژوهشی
- نداشتن هیچگونه سمت اجرایی دیگری در مؤسسه

ب: مؤسسه‌های پژوهشی و فناوری

- حتی الامکان برخوردار از صلاحیت حرفه‌ای در حوزه نظارت و ارزیابی
- حداقل دارای ۲ سال تجربه مرتبط در دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری
- حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد

۵-۱-۳) معاون مدیر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت مؤسسه، ترجیحاً از میان اعضای هیأت علمی، توسط مدیر منصوب می‌شود.

۵-۱-۴) کارشناس/کارشناسان آشنا به امور نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت، برنامه‌ریزی، ارزیابی درونی و بیرونی

۵-۱-۵) کارشناس آشنا به امور رایانه و تجزیه و تحلیل اطلاعات

۵-۱-۶) متصدی امور دفتری

تبصره ۷) عضویت مدیر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت در شورای مؤسسه و شوراهای تخصصی نظیر شورای آموزشی، پژوهشی، فناوری و فرهنگی (با توجه به وظایف مندرج در ماده ۶) الزامی است.

تبصره ۸) مؤسسه موظف است بودجه، امکانات، تجهیزات منابع انسانی لازم را در اختیار مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت قرار دهد.

ماده ۶) وظایف و اختیارات مدیر

۶-۱) نظارت و ارزیابی مستمر بر کیفیت مؤسسه و تعیین میزان تحقق اهداف در ابعاد آموزشی، پژوهشی، فناوری، فرهنگی و اجتماعی، دانشجویی و اداری مالی و پشتیبانی

۶-۲) هدایت و مشارکت فعالانه در ارزیابی راهبردی و تدوین سند جامع مؤسسه

۶-۳) نظارت و ارزیابی برنامه‌های راهبردی و عملیاتی مؤسسه و پایش مستمر و نظام‌مند میزان پیشرفت و تحقق برنامه‌ها

۶-۴) تشکیل کارگروه‌های تخصصی نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت با هماهنگی رئیس مؤسسه

۶-۵) نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا، آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تمام حوزه‌های فعالیت مؤسسه

۶-۶) مدیریت امور ارزیابی درونی واحدها و گروه‌های آموزشی و پژوهشی مؤسسه

۶-۷) پیگیری و تحقق اقدامات ناشی از ارزیابی‌های درونی و بیرونی مؤسسه به منظور تدوین برنامه‌های بهبود کیفیت عملکرد معاونتها، واحدها و گروه‌های کاری مؤسسه

۶-۸) فراهم نمودن بستر مناسب برای ارزیابی بیرونی توسط نهادهای تخصصی دولتی و غیردولتی

۶-۹) ارزیابی و ارائه گزارش عملکرد واحدهای سازمانی "مؤسسه":

الف) در سطح دانشگاه ها: شامل معاونت‌ها، دفتر ارتباط با صنعت، دانشکده‌ها، گروه‌های آموزشی و پژوهشی، شوراها و

کمیته‌های تخصصی (در ابعاد آموزشی، پژوهش و فناوری، فرهنگی و اجتماعی، دانشجویی، زیرساختی و اداری و مالی)

ب) در سطح مؤسسه‌های پژوهشی و فناوری شامل: مراکز رشد واحدهای فناوری، پارکهای علم و فناوری، مراکز نوآوری،

آزمایشگاه هاو کارگاه‌های تخصصی، شتاب دهنده‌ها، فن بازارها و سایر واحدهای تخصصی و گروه‌های کاری

۶-۱۰) ارزیابی عملکرد مدیران، اعضای مؤسسه (اعم از هیات علمی و غیر هیات علمی) و واحدهای فناور

۶-۱۱) دریافت و تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات و دسترسی به کلیه اسناد و مدارک موردنیاز به منظور نظارت، ارزیابی و

تضمین کیفیت مؤسسه و سنجش میزان دستیابی به اهداف مورد نظر

۶-۱۲) همکاری و هماهنگی لازم برای انجام ارزیابی توسط مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت علوم، تحقیقات و

فناوری و هیاتهای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت استان

۶-۱۳) پی گیری اقدامات و برنامه‌های بهبود کیفیت واحدها و گروه‌های مؤسسه بر اساس گزارش‌های نظارت و ارزیابی

۶-۱۴) دریافت و تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات مؤسسه به منظور سنجش میزان دستیابی به اهداف مورد نظر ماده ۲ و ارسال گزارش عملکرد در پایان هر نیمسال تحصیلی به دبیرخانه شورای نظارت و ارزیابی وزارت.

۶-۱۵) تهیه پیوست ارزیابی برای تمامی طرح‌ها و برنامه‌های مؤسسه

۶-۱۶) تحلیل و ارزیابی طرح‌ها و سیاست‌های راهبردی، توسعه رشته‌ها، جذب هیأت علمی و نیروی انسانی، پذیرش و تعیین ظرفیت دانشجوی، تعیین ظرفیت پذیرش واحدهای فناور و نظارت بر خروج واحدهای مذکور، ایجاد و گسترش گروه‌های آموزشی و پژوهشی و ارتقای سطح واحدهای مؤسسه و ارائه آن به شورا

۶-۱۷) توانمندسازی اعضای هیأت علمی، کارشناسان، تمامی همکاران مؤسسه و واحدهای فناوری در حوزه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت

۶-۱۸) سایر وظایف مرتبط که از سوی شورا به مدیریت محول می‌شود.

تبصره ۹) در راستای بهبود کارایی و اثربخشی فعالیتهای برنامه‌ریزی، نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت، "مؤسسه" باید سیستم اطلاعاتی مناسب و یکپارچه مستقر نماید.

تبصره ۱۰) کلیه واحدها و اعضای مؤسسه در قبال ارایه اسناد، مدارک و اطلاعات درست و به موقع به مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت، موظف و پاسخگو هستند.

تبصره ۱۱) تخصیص بودجه واحدها و فعالیتهای طی مراحل رشد و خروج واحدهای فناور می‌بایست با در نظر گرفتن نتایج حاصل از ارزیابی‌های مدیریت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت صورت پذیرد.

ماده ۷: کارگروه‌های تخصصی

۷-۱) عناوین کارگروه‌ها

- کارگروه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت امور آموزشی مؤسسه
- کارگروه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت امور پژوهشی و فناوری مؤسسه
- کارگروه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت امور دانشجویی، فرهنگی و اجتماعی مؤسسه
- کارگروه نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت امور مدیریت و پشتیبانی مؤسسه
- و سایر کارگروه‌ها با توجه نیازهای مؤسسه

۷-۲) وظایف و اختیارات

- ۷-۲-۱) طراحی و تدوین برنامه‌های نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت
- ۷-۲-۲) همکاری در فرایند ارزیابی راهبردی مؤسسه
- ۷-۲-۳) طراحی الگوهای مناسب به منظور نظارت و ارزیابی بر ابعاد مختلف کیفیت مؤسسه

- ۷-۲-۴) همکاری با مدیریت نظارت و ارزیابی در راستای تحقق اهداف و مأموریت آن
- ۷-۲-۵) تهیه گزارشهای تحلیلی از وضعیت کمی و کیفی مؤسسه به منظور ارتقای کیفیت
- ۷-۲-۶) بررسی کارشناسی موضوعات ارجاع شده از سوی شورا و مدیریت

۷-۳) ترکیب اعضای کارگروه

- مدیر (رئیس کارگروه)
 - ۲ تا ۴ نفر از اعضای هیأت علمی متخصص یا کارشناس صاحب نظر و ترجیحاً شاغل در حوزه کارگروه
- تبصره ۱۲)** یکی از اعضاء به عنوان دبیر کارگروه تعیین می‌گردد.
- تبصره ۱۳)** اعضای کارگروه‌های تخصصی به پیشنهاد مدیر و حکم رئیس مؤسسه از میان اعضای هیأت علمی یا کارشناس صاحب نظر و آشنا به امر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت برای مدت دو سال تعیین و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.
- ماده ۸:** در هر یک از واحدهای تابعه مؤسسه، حداقل یک کارشناس، زیر نظر رئیس واحد، امور نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت واحد را عهده‌دار است.
- ماده ۹:** منابع مالی برای اجرای این آیین‌نامه در بودجه سالانه مؤسسه و با تصویب هیأت امنای مؤسسه تعیین می‌شود.
- ماده ۱۰:** حسن اجرای این آیین‌نامه بر عهده رئیس مؤسسه است.
- ماده ۱۱:** این آیین‌نامه در یازده ماده و سیزده تبصره در تاریخ ۹۶/۲/۱۰ به تصویب شورای نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت عتف و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجرا است و همه آیین‌نامه‌ها و مقررات مغایر در این خصوص ملغی و بلااثر می‌شود.

دکتر محمد فریادی